

Joaquim Montclús

Darrerament el president de les Corts d'Aragó, Francisco Pina, ha dipositat a les Corts de Madrid el redactat del nou Estatut d'Aragó, que ha estat aprovat amb el consens de tots els grups parlamentaris, PP, PSOE, PAR i IU, excepte la Chunta Aragonesista (CHA), que s'ha abstingut. Pina va remarcar que ho feien discretament, amb un gran consens i sense fer cap soroll, al contrari que en la presentació de l'Estatut català. El que no ha dit és que part d'aquest soroll també el van fer ells i encara no és clar si presentaran un recurs d'inconstitucionalitat contra l'Estatut català.

Curiosament aquest Estatut no fa cap referència a l'oficialitat del català a la Franja i tampoc de l'aragonès, malgrat que el president, durant anys i anys, va prometre una llei de llengües en què el català i l'aragonès es declararien oficials.

En la portada impresa d'aquest Estatut hi ha una sèrie de fotografies dels moments clau de la seva aprovació, però no n'hi ha cap de Gaspar Torrente, la persona que en les primeres dècades del segle passat més va fer per l'Estatut d'Aragó. Gaspar Torrente era originari de la Franja de Ponent i a l'edat de nou anys es va traslladar a Barcelona, on va desenvolupar tota la seva activitat professional i política, centrada en Catalunya i Aragó.

Els aragonesos li deuen, en bona part, que quan es va posar en marxa el que s'anomena l'Estat de les autonomies, no fossin considerats com uns més del *"café para todos"* del president Suárez. Torrente, durant aquestes primeres dècades, va aconseguir que els aragonesos reivindicassin la seva història, la seva bandera (idèntica a la catalana i a la dels altres territoris de l'antiga Corona d'Aragó) i els seus principals fets diferencials, i fins i tot va aconseguir que a la ciutat de Casp, el maig de 1936, s'hi redactés un primer Estatut d'autonomia.

Gaspar Torrente també va ser un gran catalanista. Des de molt jove milità i destacà en els rengles del nacionalisme republicà federal i sempre fou un gran seguidor de Francesc Macià. Va col·laborar en una gran quantitat de diaris i publicacions de caire republicà com *L'Intransigent*, *La Tralla*, *La Campana de Gràcia*, *L'Opinió*, *Lluita*, *Diari de Barcelona*, etc. El procés nacionalista que es desenvolupava al Principat el va exportar a Aragó. La publicació

Renacimiento Aragonés
és una còpia del

Renaixement

de Francesc Macià, la formació del partit Estado Aragonés és també una còpia d'Estat Català, i així tantes i tantes altres coses. Avui, els aragonesos li reconeixen en part la gran tasca que va fer i el tenen considerat com el pare de l'actual nacionalisme aragonès. A Saragossa hi té dedicada una important fundació. Malgrat tot, els aragonesos desconeixen per complet la seva militància catalanista.

Gaspar Torrente sempre va considerar Aragó i Catalunya com a pobles germans i va dedicar la seva vida a fer que no es barallessin entre ells. Avui, si visqués, com ho va fer al seu moment, arremetria amb força contra els polítics aragonesos i els tocava el crostó en veure l'anticatalanisme que han despertat per tot arreu amb la disputa de les obres d'art del Museu Episcopal de Lleida, per les declaracions tan sorprenents del seu president, que va donar a entendre que trencava les relacions amb Catalunya i no participaria en l'Euroregió, i finalment per la intenció de presentar un recurs contra l'Estatut català.

El president actual d'Aragó i bona part dels dirigents del seu govern són originaris de la Franja de Ponent. Gaspar Torrente també ho era i, malgrat el seu amor patriòtic a Aragó, en un article al setmanari *L'Intransigent* de l'any 1918, parlant d'un amic valencià que es deia Vicenç, afirmava: «Permeteu que vos tracti d'amic, per a mi tots els bons nacionalistes en som, d'amics i companys; mes sou valencià i jo ribagorçà, ço és, catalans ambdós». L'actual president i alguns dirigents més, els agradi o no, també estan en la mateixa condició de Gaspar Torrente.